

Sygnatura akt VI Ka 533/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **12 września 2014** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Grzegorz Kiepusa

Sędziowie SSO Krzysztof Ficek

SSR del. Małgorzata Peteja-Żak (spr.)

Protokolant Natalia Skalik-Paś

przy udziale Elżbiety Ziębińskiej

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 12 września 2014 r.

sprawy **skazanego R. W., syna K. i J.**

ur. (...) w T.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 31 marca 2014 r. sygnatura akt VII K 311/13

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 624 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniża kary łączne pozbawienia wolności orzeczone:
  - w punkcie 2 do 4 (czterech) lat,
  - w punkcie 5 do 1 (jednego) roku,
  - w punkcie 6 do 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy;
2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;
3. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 533/14

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 12 września 2014r.

Sąd Rejonowy w Zabrze rozpoznał wnioski R. W. o wydanie wyroku łącznego, ustalając, że był on skazany 16 prawomocnymi wyrokami.

Wyrokiem z dnia 31 marca 2014r., w sprawie o sygn. VII K 311/13,:

1. na podstawie art. 91 § 2 kk i art. 86 § 2 kk oraz art. 569 § 1 kpk w miejsce kar grzywny wymierzonych wyrokami:

- a) Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 29 czerwca 2010r., w sprawie o sygn. VII K 1176/10,
- b) Sądu Rejonowego w Cieszynie z dnia 29 listopada 2010r., w sprawie o sygn. II K 1852/10,
- c) Sądu Rejonowego w Cieszynie z dnia 20 stycznia 2011r., w sprawie o sygn. II K 1899/10,
- d) Sądu Rejonowego w Bielsku - Białej z dnia 29 marca 2011r., w sprawie o sygn. IX K 2172/10,

- za czyny objęte tymi wyrokami orzekł wobec skazanego R. W. karę łączną grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 złotych;

2. na podstawie art. 91 § 2 kk i art. 569 § 1 kpk w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami:

- a) Sądu Rejonowego w Cieszynie z dnia 20 stycznia 2011r., w sprawie o sygn. II K 1899/10,
- b) Sądu Rejonowego w Bielsku - Białej z dnia 29 marca 2011r., w sprawie o sygn. IX K 2172/10,
- c) Sądu Rejonowego w Bielsku - Białej z dnia 14 kwietnia 2011r., w sprawie o sygn. IX K 2197/10,
- d) Sądu Rejonowego w Cieszynie z dnia 28 lipca 2011r., w sprawie o sygn. II K 558/11

- za czyny objęte tymi wyrokami orzekł wobec skazanego R. W. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 4 lat i 8 miesięcy;

3. na podstawie art. 572 kpk umorzył postępowanie w zakresie objęcia wyrokiem łącznym wyroku Sądu Rejonowego w Złotoryi z dnia 26 czerwca 2008r., w sprawie o sygn. II K 153/08;

4. na podstawie art. 572 kpk umorzył postępowanie w zakresie połączenia kar jednostkowych orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 29 czerwca 2010r., w sprawie o sygn. VII K 1176/10, i Sądu Rejonowego w Cieszynie z dnia 29 listopada 2010r., w sprawie o sygn. II K 1852/10;

5. na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk oraz art. 569 § 1 kpk w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami:

- a) Sądu Rejonowego w Płońsku z dnia 19 lipca 2011r., w sprawie o sygn. II K 356/11,
- b) Sądu Rejonowego w Krośnie z dnia 12 stycznia 2012r., w sprawie o sygn. II K 1193/11,
- c) Sądu Rejonowego Katowice - Zachód w Katowicach z dnia 19 marca 2013r., w sprawie o sygn. III K 52/13,
- d) Sądu Rejonowego w Cieszynie z dnia 24 lipca 2013r., w sprawie o sygn. II K 482/13

- za czyny objęte tymi wyrokami orzekł wobec skazanego R. W. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy;

6. na podstawie art. 91 § 2 kk i art. 89 § 1a kk oraz art. 569 § 1 kpk w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami:

- a) Sądu Rejonowego w Szubinie z dnia 30 sierpnia 2012r., w sprawie o sygn. II K 328/12,
  - b) Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 17 grudnia 2012r., w sprawie o sygn. VII K 399/12,
  - c) Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 22 marca 2013r., w sprawie o sygn. VII K 844/12,
  - d) Sądu Rejonowego w Katowicach z dnia 28 maja 2013r., w sprawie o sygn. III K 1126/12,
  - e) Sądu Rejonowego Katowice – Wschód w Katowicach z dnia 8 października 2013r., w sprawie o sygn. V K 424/13,
- za czyny objęte tymi wyrokami orzekł wobec skazanego R. W. karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 4 lat i 10 miesięcy;

7. na podstawie art. 577 kpk zaliczył skazanemu na poczet kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w pkt 2 okres odbycia kary pozbawienia wolności w sprawie o sygn. IX K 2172/10 od dnia 23 lutego 2013r. do dnia 23 października 2013r. oraz w sprawie o sygn. IX K 2197/10 od dnia 17 października 2010r. do dnia 18 października 2010r. oraz od dnia 23 października 2013r. do dnia 31 marca 2014r.;

8. ustalił, że rozstrzygnięcia zawarte w połączonych wyrokach podlegają odrębnemu wykonaniu oraz zwolnił skazanego na mocy art. 624 § 1 kpk w całości od zapłaty kosztów sądowych związanych z wydaniem wyroku łącznego.

Powyższy wyrok łączny zaskarżył obrońca skazanego w części dot. pkt 1-3, 5-8, zarzucając mu:

- rażąco surowość wydanych kar łącznych pozbawienia wolności poprzez wydanie ich przy zastosowaniu systemu zbliżonego do zasady pełnej kumulacji orzeczonych kar, podczas gdy biorąc pod uwagę charakter przedmiotowy i bliskość czasową popełnionych czynów, postępy w resocjalizacji skazanego oraz jego młody wiek kara łączna winna zostać wydana przy zastosowaniu przez Sąd pełnej lub znacznej absorpcji, co powinno skutkować orzeczeniem kary łącznej w wymiarze zbliżonym do najwyższej kary jednostkowej,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia i mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na przyjęciu, że brak jest podstaw do połączenia wszystkich kar bezwzględnego pozbawienia wolności wydanych w stosunku do skazanego w jedną karę łączną pozbawienia wolności, podczas gdy możliwość taka występuje i wyrok łączny winien obejmować wszystkie kary pozbawienia wolności bez zawieszenia i winien zostać wydany przy zastosowaniu zasady pełnej lub znacznej absorpcji.

Stawiając takie zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie skazanemu kary łącznej pozbawienia wolności w łagodniejszym wymiarze z uwzględnieniem zasady pełnej absorpcji.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego okazała się na tyle zasadna, że w następstwie jej wywiedzenia zmieniono zaskarżony wyrok obniżając orzeczone kary łączne pozbawienia wolności. Bez najmniejszych wątpliwości należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił wszystkie realne zbiegi przestępstw, za które R. W. został prawomocnie skazany.

Odnosząc się zatem w pierwszej kolejności do podniesionego w środku odwoławczym zarzutu wyboru mniej korzystnej konfiguracji wyroków jednostkowych zamiast objęcia zaskarżonym wyrokiem wszystkich bezwzględnych kar pozbawienia wolności i zastosowania zasady absorpcji, stwierdzić należy, że jest to zarzut chybiony.

Uwzględnienie rzeczywistego brzmienia art. 85 kk nie dopuszcza tworzenia alternatywnych konfiguracji wyroków jednostkowych i wyboru tej, która jest dla sprawcy najkorzystniejsza.

Nie znajdująca normatywnego oparcia konfiguracyjna interpretacja art. 85 kk zasadzała się na założeniu, że realny zbieg przestępstw mogą determinować sytuacje procesowe, oderwane od rzeczywistych zachowań sprawcy, bo od niego niezależne, np.: szybkość ujawnienia przestępstwa, łączne prowadzenie postępowania o popełnienie dwóch lub

więcej przestępstw, sprawność tych postępowań, daty wydanych w tych sprawach wyroków. Interpretacja ta pozwalała na przyjęcie realnego zbiegu przestępstw wtedy, gdy nie były one przegrodzone żadnym wyrokiem.

Tymczasem dla właściwej interpretacji art. 85 kk kluczowym jest poprawne zrozumienie pojęcia „pierwszego, chociażby nieprawomocnego wyroku”, który wyznacza graniczny moment czasowy, pozwalający na przyjęcie, że dwa lub więcej przestępstw popełnionych do tego momentu pozostaje w realnym zbiegu. Tym samym dochodzi do uwzględnienia wyłącznie czynników zależnych od sprawcy, a więc tego, czy popełnia on kolejne przestępstwa zanim został pociągnięty do odpowiedzialności karnej. Zawarty w art. 85 kk zwrot „zanim zapadł pierwszy wyrok” odnosi się do pierwszego chronologicznie wyroku, który zapadł przed popełnieniem przez sprawcę kolejnego (kolejnych) przestępstw. Momentu granicznego nie wyznacza natomiast wyrok, jaki zapadł później, chronologicznie jako drugi, trzeci, itd. Na takim też stanowisku stanął SN w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 25 II 2005r., I KZP 36/04, której nadano moc zasady prawnej.

Sąd Rejonowy, w zgodzie z powyżej zaprezentowanym stanowiskiem, prawidłowo zatem ustalił, że owymi pierwszymi chronologicznie wyrokami (w kolejnych grupach) w układzie procesowym skazanego były wyroki Sądu Rejonowego w Tychach z dnia 29 VI 2010r., sygn. akt VII K 1176/10, Sądu Rejonowego w Płońsku z dnia 19 VII 2011r., sygn. akt II K 356/11 i Sądu Rejonowego w Szubinie z dnia 30 VIII 2012r., sygn. akt II K 328/12.

W pełni zaaprobować należy też poglądy Sądu Rejonowego wyartykułowane w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku co do okoliczności, jakie winny zostać uwzględnione przy wymiarze kary łącznej. Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecnictwem Sądu Najwyższego, wymiar kary łącznej winien być kształtowany przy uwzględnieniu w pierwszej kolejności celów zapobiegawczych i wychowawczych kary, jak też jej społecznego oddziaływania. Istotnym staje się w kontekście tych celów ustalenie związku przedmiotowego i podmiotowego pomiędzy czynami podlegającymi objęciu karą łączną oraz czas popełnienia przestępstw, jak też ustalenie okoliczności związanych z zachowaniem i szeroko rozumianą sytuacją skazanego po wydaniu wyroków, na mocy których orzeczono kary jednostkowe, w celu rozważenia ich wpływu na ewentualne złagodzenie.

Wymiar orzeczonych kar łącznych w prawidłowy sposób odzwierciedla związek przedmiotowy łączący poszczególne przestępstwa. Fakt, iż poza przypisanymi skazanemu kilkoma przestępstwami z art. 270 § 1 kk i czynem z art. 270 § 3 kk, pozostałe wszystkie czyny to przestępstwa przeciwko mieniu, nie uzasadnia w żadnej mierze obowiązku Sądu w ustalaniu wymiaru kary łącznej w oparciu o postulowaną zasadę absorpcji. Jakkolwiek przy orzekaniu kary łącznej możliwe jest zastosowanie zarówno zasady pełnej absorpcji, jak i zasady pełnej kumulacji, to jednak należy pamiętać, że zastosowanie każdej z tych zasad jest rozstrzygnięciem skrajnym, które może być stosowane wyjątkowo (por. wyrok SN z dnia 2 XII 1975r., Rw 628/75, OSNKW 1976, nr 2, poz. 33). W szczególności zatem zasada absorpcji przy wymierzaniu kary łącznej może być zastosowana, gdy pomiędzy poszczególnymi przestępstwami zachodzi bliski związek przedmiotowy i podmiotowy, a przesłanka prognostyczna pozwala na stwierdzenie, że kara łączna w wysokości najwyższej z wymierzonych kar jednostkowych jest wystarczającą oceną zachowania się sprawcy (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 3 I 1997r., II AKa 321/96, Orz. Prok. i Pr. 1997, nr 7-8). Z reguły popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest czynnikiem prognostycznym przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 12 VII 2000r., II AKa 171/00, OSA 2001, nr 1).

Nie sposób nie zauważyć, iż czyny objęte węzłami kary łącznej w wyroku łącznym zostały popełnione wcale nie w odstępie bliskim czasowym, a na przestrzeni od kilku miesięcy do blisko roku (jest to bowiem okres od stycznia 2010r. do maja 2010r. w odniesieniu do I zbiegu, od października 2010r. do kwietnia 2011r. w przypadku zbiegu II i okres od lipca 2011r. do czerwca 2012r. gdy idzie o zbieg trzeci), przy czym swoim swoim zachowaniem skazany naruszał dobra chronione prawem działając z niskich pobudek. Wprawdzie były różne miejsca ich popełnienia, na szkodę różnych pokrzywdzonych, jednakże nie mogło to przekreślać stwierdzonego związku przedmiotowego pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami, naruszającymi dobra prawne w postaci mienia oraz wiarygodności dokumentów. Nie sposób jednak też uznać, by wszystkie popełnione czyny były objęte przez skazanego jednym planem działania. Te wszystkie okoliczności przemawiały za zastosowaniem mieszanej metody ustalenia wymiaru kar łącznych –

tw. zasady asperacji, a więc za wymierzeniem kar poniżej sumy kar jednostkowych i powyżej najsurowszej kary jednostkowej.

Równocześnie istotne znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Ma zatem rację Sąd I instancji, gdy wywodzi, iż popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji. Absorpcję należy stosować bardzo ostrożnie, biorąc pod uwagę negatywną co do sprawcy przesłankę prognostyczną, jaką jest popełnienie kilkunastu przestępstw. To właśnie względy prognostyczne nakazują przy orzekaniu kary łącznej w wyroku łącznym wzięcie pod uwagę sylwetki skazanego w kontekście jego zachowania w toku odbywania kar pozbawienia wolności, w szczególności w celu ustalenia stopnia, w jakim pobyt skazanego w zakładzie karnym wpłynął na korektę ocenianych negatywnie właściwości skazanego. Prawdą jest, iż w dacie wydawania wyroku łącznego okoliczności dotyczące właściwości i warunków osobistych skazanego w kontekście dostosowania wymiaru kary łącznej do realizacji celów w zakresie prewencji indywidualnej były przez Sąd Rejonowy właściwie oceniane w oparciu o opinię o skazanym nadesłaną z Aresztu Śledczego w Z. (jego pozytywne zachowanie, przestrzeganie regulaminu, kodeksowe pięciokrotne nagradzanie, ale również i postępy w procesie resocjalizacji umiarkowane, zwłaszcza przy odbywaniu kary w systemie zwykłym i wykazywaniu braku zainteresowania skierowaniem do systemu programowego oddziaływania). Postawa skazanego, wynikająca z aktualnej opinii jednostki penitencjarnej w N., wskazuje na podjęcie znacznej aktywności skazanego w tym procesie. Jest on obecnie zatrudniony nieodpłatnie na rzecz oddziału mieszkalnego jako porządkowy wydający posiłki, wywiązując się prawidłowo z powierzonych mu obowiązków, karę odbywa w systemie programowego oddziaływania, na bieżąco realizując nałożone na niego zadania (ukończył w sierpniu 2014r. program z zakresu edukacji ekologicznej), jest także silnie zmotywowany do kontynuowania nauki, będąc od 1 września 2014r. słuchaczem LO przy (...) N.. Obecnie 15 razy nagrodzony, korzystał z szeregu ulg, nadto współdziała w kształtowaniu pożądanych postaw wśród kategorii skazanych młodocianych, odbywając karę wspólnie z nimi na zasadzie art. 84 § 2 kkw. Z uwagi na powyższe można stawiać wobec skazanego pomyślną prognozę penitencjarną, choć - zważywszy na wielokrotną uprzednią jego karalność - przebiegający właściwie proces resocjalizacji wymaga nadal utrwalenia w warunkach izolacji.

W tej sytuacji Sąd odwoławczy, uwzględniając częściowo wnioski apelacji i ponadprzeciętne efekty procesu resocjalizacyjnego skazanego, obniżył kary łączne pozbawienia wolności orzeczone odpowiednio w pkt 2 do 4 lat, w pkt 5 do 1 roku i w pkt 6 do 4 lat i 6 miesięcy, a zatem kary te łagodząc i orzekając odpowiednio w wymiarze o 2 lata i 9 miesięcy niższym, o 1 rok niższym i o 1 rok i 4 miesiące niższym od sumy kar cząstkowych podlegających połączeniu, uznając takie rozstrzygnięcia za spełniające kryteria sprawiedliwości i racjonalności w kontekście wyżej wskazanych kryteriów. Przywołane liczby wskazują jednoznacznie, iż w istotny sposób wymiar kar łącznych będzie łagodzić dolegliwość orzeczonych wobec skazanego kar cząstkowych, racjonalizując skierowaną przeciwko niemu represję karną do poziomu odpowiedniego dla realizacji celów zapobiegawczych kary w stosunku do sprawcy szeregu przestępstw. Różnicując rozmiar wymierzanych kar łącznych pozbawienia wolności i obniżając je w odniesieniu do I zbiegu o 8 miesięcy, II zbiegu – o 6 miesięcy i III zbiegu – o 4 miesiące, Sąd Okręgowy miał na względzie całościową postawę skazanego, jego wiek oraz znaczną liczbę popełnionych przez niego przestępstw, zwłaszcza zaś fakt popełniania ich nadal mimo wydawanych w międzyczasie wyroków, co świadczyło o uporze w trwaniu w przestępczym procederze, a więc o takich mankamentach postawy skazanego, których spodziewaną zmianę mogła przynieść jedynie dolegliwość długoterminowego pozbawienia wolności. Należy bowiem podnieść, iż pomimo popełnienia 18 czynów, objętych I zbiegiem realnym (w części popełnionych w warunkach ciągu przestępstw) oraz 4 kolejnych czynów, objętych II zbiegiem, skazany wykazywał łatwość w powrocie na drogę przestępczą, dopuszczając się kolejnych 6 czynów (objętych III zbiegiem) i to mimo uprzedniej karalności oraz faktu, że zapadały wobec niego kolejne wyroki skazujące. Nie mają tu znaczenia podnoszone przez obrońcę, a też i nie znajdujące potwierdzenia w aktach sprawy o wydanie wyroku łącznego, takie okoliczności - doniosłe wszak dla sposobu procedowania i wymiaru kary - jak współpraca z organami ścigania, czy dobrowolne poddawanie się karze.

Z powyższych względów nie dostrzegając innych, także nie podniesionych przez skarżącego uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu, Sąd odwoławczy utrzymał wyrok w mocy w pozostałym zakresie.

Fakt pozbawienia skazanego wolności i wynikający z niego brak odpłatnego zatrudnienia były podstawą rozstrzygnięcia sądu odwoławczego o zwolnieniu skazanego z obowiązku poniesienia wydatków postępowania odwoławczego, którymi obciążono Skarb Państwa.